

Skog och mark

Plan för verksamhet och ekonomi 2026–2028

Prästlönetillgångarna i Luleå stift

**Svenska
kyrkan**

Luleå
stift

Innehåll

Prästlönetillgångarna i Luleå stift.....	4
Övergripande målsättning	4
Stiftets hus	5
Kapitalförvaltning	5
Mål 2026–2028.....	6
Ett biskopsbrev om klimatet.....	6
Svenska kyrkans färdplan för klimatet – etapp två.....	7
Luleå vill ta färdplanen ett steg längre	7
Hållbarhetsstrategi	7
Mål 2022–2025	7
Inriktning för verksamheten	8
Kommunikation och samplanering	9
Utveckling och dialog.....	10
Utbildning	10
Skog och markinnehav	10
Barnkonsekvensanalys	10
Att bruka, inte förbruka	10
Mer än skog och mark	11
Att våga beslut i en tid av utmaningar	11
Ordlista	12
Flerårsöversikt.....	13

Omslagsbild: Utsikt från Stor-Kanisberget i Älvsbyn, Karlsdal 1:1. Foto: Jan Vikström, Luleå stift

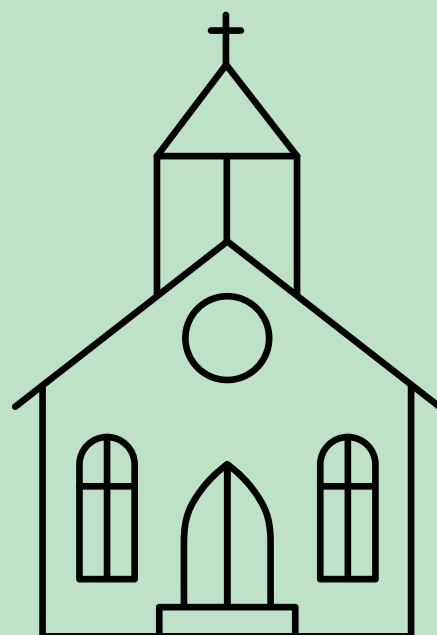
Bild till höger: Skogsexkursion i södra distriktet, kring Bygdeå och Vindeln med förtroendevalda en strålande dag i juni 2024. Foto: Emma Berkman/Luleå stift

Grafisk form: Sara Andersson/Luleå stift

Tusen år av förkunnelse

Kyrkans förvaltning av skog och jord har en lång historia som började för över tusen år sedan när de första församlingarna växte fram. För att bilda en församling behövdes medel för att försörja en präst därav namnet prästlönetillgångarna.

Tusen år senare bidrar de fortfarande till Svenska kyrkans förkunnelse!

Siffror inom parentes
avser fjolårets siffror.

Prästlönетillgångarna *i Luleå stift*

Den 1 januari 2025 hade prästlönетillgångarna i Luleå stift ett marknadsvärde på cirka 1 200 mkr.

Skogsfastigheternas marknadsvärde var 1101 mkr eller 89 procent av totala marknadsvärdet. Varje år säljs virke till ett värde av 15–25 mkr. Stiftets hus i centrala Luleå, där bland annat stiftskansliet finns, är också det en prästlönетillgång och hade ett marknadsvärde på 71 mkr eller 5 procent.

Prästlönefonden, som är det tredje kapitalslaget som ingår i prästlönетillgångarna i Luleå stift, var den 1 januari 2025 i sin helhet placerad på bankkonto. Marknadsvärdet var 71 mkr eller 6 procent.

Övergripande målsättning

”Prästlönетillgångarna ska förvaltas så effektivt som möjligt och på ett sådant sätt att de ger bästa möjliga uthålliga totalavkastning. Tillgångarna ska därtill förvaltas på ett etiskt försvarbart sätt i enlighet med kyrkans grundläggande värderingar.”

När år 2026 inträder kan denna text, som är hämtad från 3 § 46 kap Kyrkoordningen lydelse 1/1 2025,

ha kommit att förändrats då det pågår en utredning om prästlönетillgångarnas förvaltning. Utredningen tillsattes med ambition om att förtydliga vad stiftens uppdrag att förvalta prästlönетillgångarna innebär. Utredningen bereds nu av kyrkokansliet i Uppsala med ambition om beslut hösten 2025.

Prästlönетillgångarna ingår i Svenska kyrkans färdplan för klimatet med mål om bland annat hänsyn till biologisk mångfald och klimat. Utdelningen till församlingar och kyrkans interna utjämningsystem ska vara stabil och öka kontinuerligt när resultatet medger det. Målsättningen är att över tid öka den årliga utdelningen till 2 procent av tillgångarnas marknadsvärde (efter att tillgångarna värdesäkrats), vilket motsvarar en utdelning på cirka 24 mkr. För att nå avkastningsmålet inom en överskådlig tid krävs förmodligen att nya inkomstkällor skapas, samtidigt som skogsbrukets intensitet inte minskas. Arbete pågår att upplåta mark till byggnation av vind- och solkraft samt att välja hållbara kapitalinvesteringar som ger god avkastning.

Marknadsvärdet har under 2024 stigit marginellt då det största värdet är skogsfastigheter där

marknadsvärdet beräknas från taxeringsvärdet, ny taxering av skogsfastigheter sker vart 4:e år och gjordes senast under 2023.

För att på sikt öka förväntad avkastning och sprida investeringar till fler tillgångsslag har stiftsfullmäktige 2021 beslutat att prästlönefonden vid utgången av 2024 ska uppgå till minst 10 procent av prästlönетillgångarnas kapital. Under arbetet med försoningsprocessen med det samiska folket har dock storskalig försäljning av prästlönefastigheter annat än till Naturvårdsverket och viktig samhällsutveckling pausats, då det i försoningsprocessen ingår en utredning kring markfrågor. Det pågående arbetet med arronderingsförbättring av skogsmarksinnehavet ska fortsätta även om totalarealen minskar.

Skogs- och markförvaltningen ska bedrivas ansvarsfullt med hög tillväxt av stamved och vitala förnyringar som säkerställer att skogen bibehåller en hög förmåga att binda koldioxid under lång tid. God hänsyn till den biologiska mångfalden, skogens kulturmiljöer, rennäringens- och det rörliga friluftslivets intressen är en självklarhet i det löpande arbetet. En viktig del för att uppnå målen är att

Under Skogsexkursion fick gruppen sällskap av en liten fjäril från familjen praktfjärilar som ingår i släktet Melitaea. Foto: Emma Berkman/Luleå stift.

nära följa, och stödja forskning om bland annat hyggesfritt skogsbruk och andra åtgärder om ekonomiskt, hänsynsfullt och produktivt skogsbruk. Skogsbruket är certifierat enligt FSC® (DNV-FM/COC-000046-R) och PEFC (2012-SKM-PEFC-49).

Naturskogar är viktiga för biologisk mångfald. Inom PLT i Luleå stift sker ingen avverkning av naturskogar. Ibland misstas skog med hög ålder eller med lång trädkontinuitet med naturskog. Naturskogsbegreppet som används här härrör från Skogsstyrelsens definitioner av nyckelbiotoper där även FSC® certifieringen hämtar sin definition. Då minsta tveksamhet föreligger om den aktuella skogen bör sparas enligt certifiering och sektorsmål, eller måste sparas enligt lagstiftning, sker alltid en fältinventering som utgår från en naturvärdesbedömning i fält.

Stiftets hus

Stiftets hus Järpen 9 ska förvaltas så att avkastningen på lång sikt

hålls på en god nivå, detta innebär att renoveringar och reparationer utförs efter behov. Målet är att det ska vara attraktivt att vara, eller bli hyresgäst. Tjänster för förvaltning av fastigheten köps för närvarande av HSB Norr.

Kapitalförvaltning

Kapitalförvaltningen ska ske på ett etiskt sätt i enlighet med Svenska kyrkans grundläggande värderingar och i enlighet med gällande regelverk i Lag och Kyrkoordning. Placering ska i huvudsak ske genom köp av aktie- och räntebärande fonder. Utgångspunkten är att placeringar sker i fonder där Svenska kyrkans nationella nivå säkerställer att investeringarna uppfyller högt ställda krav på etik och att såväl innehav som förvaltning ligger väl i linje med kyrkans grundläggande värderingar.

Om investeringar sker i tillgångar som den nationella nivån inte kvalitetssäkrar ska egendomsutskottet säkerställa att investeringar motsvarar de krav som den nationella

nivån ställt på motsvarande investering. Då prästlönefonden tillförts relativt stora summor pengar de senaste åren genom försäljning av mark finns nu möjlighet att med aktiva val av investeringar påverka och stimulera utbyggnad av fossilfri energiproduktion med mera. Kanske kan en ny verksamhetsgren för PLT vara att äga eller deläga solcellsparker?

Svenska kyrkans nationella nivå har under 2024 tittat på om regleringen av prästlönetillgångarna tillåter investeringar i samägda bolag mellan olika enheter inom svenska kyrkan inklusive prästlönetillgångarna, det svar som erhållits är att det behöver prövas i ett verkligt fall där överklagandenämnden skulle få fälla ett avgörande. Tanken är att investera kapital tillsammans med andra kyrkliga aktörer i exempelvis energiproduktion eller andra samhällsnyttor som krävs för samhällets omställning samt för att uppnå målen om egen energiförsörjning i färdplanen för klimatet.

Mål 2026–2028

Målet under perioden är att uppnå en årlig utdelning på minst 14 000 tkr (varav 7 000 tkr till andelsägande församlingar och pastorat, samt 7 000 tkr till kyrkans interna utjämningsystem).

Presenterad ekonomisk plan för perioden innehåller osäkerheter. De siffror som anges för 2027 och 2028 ska därför ses som preliminära. Med bibehållen intensitet i skogsbruket och fortsatt goda virkespriser skulle en ökning av utdelningen till målet om 2 % av tillgångarnas värde vara möjligt, osäkerheten kring nya nationella regleringar gör dock att budget och plan bedöms behöva vara försiktig.

Under stiftsfullmäktige 2022 beslutades att PLT skulle "ta fram indikatorer, nyckeltal för arbetet med hållbarhet (klimatnytta, biologisk mångfald, miljö). Detta görs för att kunna styra och utvärdera balansen mellan ekonomisk och ekologisk hållbarhet." Arbetet kan sägas ha påbörjats redan 2021 då personal från PLT i i Luleå stift påbörjade arbete inom ett projekt initierat av skogsprogrammet i Västerbotten, "Indikatorer för biologisk mångfald i Västerbottens skogar". Här har frågan varit om vi kan hitta mätmetoder för att följa utvecklingen av biologisk mångfald.

Problemet med kunskap om biologisk mångfald är att det handlar om enskilda individer av en mängd arter vilka i dag inte går att räkna eller övervaka, inventering och registrering bygger på att växtplatsen eller habitatet besöks och att alla individer inom undersökt område identifieras. Projektets mål kan kortfattat beskrivas som hur kan vi hitta mätbara storheter som kan ge en bild av hur den biologiska mångfalden utvecklas. Projektets presenterade material nås via Luleå stifts hemsida, under Prästlönetillgångar.

Mål – till och med 2027 ska:

1. Beräkningsmodellen för den skogliga kolbalansen vara utvärderad genom extern revision, och mätmetoder för jordbrukets kolbalans vara implementerad i enlighet med bästa praxis och gällande redovisningsregler.
2. Prästlönetillgångarna fortsatt aktivt bidra till forskning och utveckling om en hållbar förvaltning av skog och mark och en hållbar produktion av förnybar energi.
3. Prästlönetillgångarna som markägare, projektör och kapitalförvaltare verka för ökat träanvändande i byggnationer och klimatsmart byggande.
4. Produktion av förnybar el, motsvarande den totala årliga användningen i kyrkans byggnader, vara i projekt- eller produktionsfas på Prästlönetillgångarnas marker. Produktionen kan omfatta både egna anläggningar och anläggningar som drivs av andra aktörer på Prästlönetillgångarnas marker.
5. Prästlönetillgångarna bidra till forum för kompetensutveckling, erfarenhetsutbyte och gemensamma projekt för fossilfritt och hållbart jordbruk för sina gårdsarrendatorer. Vid ny upplåtelse av arrenden ska man använda möjligheten att påverka brukandet om det anses lämpligt.
6. Prästlönetillgångarnas skogsbruk sträva efter fossilfrihet i skötsel och transporter.
7. Prästlönetillgångarna tillvarata den brukade skogens produktionspotential för ökad klimatnytta på kort och lång sikt. Samtliga åtgärder för klimatnytta inom Prästlönetillgångarnas förvaltning av skog och mark ska ha en balans mellan ekologiska, sociala, ekonomiska och andliga värden.
8. Prästlönetillgångarna vidta aktiva åtgärder för klimatanpassning som kan öka skogarnas och jordbruksmarkens motståndskraft, återhämtnings- och utvecklingsförmåga och minska klimatförändringarnas skadliga effekter.
9. Prästlönetillgångarna ha vidareutvecklat kunskap om hur markförvaltning och skogsbruk påverkar samiska näringar, samt genomfört anpassningar i enlighet med handlingsplanen som är kopplad till Svenska kyrkans ursäkt till det samiska folket.

Utifrån de slutsatser som dragits i projektet kan vi konstatera att mätning är svårt men att indikatorer och nyckeltal går att följa. De mätvärden som PLT identifierat som möjliga att redan nu följa presenteras för första gången i tabellform i årsredovisningen för 2024.

Ett biskopsbrev om klimatet

Biskopsbrevet om klimatet utgör en teologisk grund för Svenska kyrkans engagemang i klimatfrågor. I brevet finns flera uppmaningar från Sveriges biskopar om hur vi alla kan bidra till att bromsa klimatförändringen. Prästlönetillgångarna berörs speciellt av två av dem:

- Låt en teologiskt reflekterad syn

på skapelsen prägla den ekonomiska förvaltningen av aktier, skog och mark för att minska klimatpåverkan och påskynda klimatomställningen.

- Gör konkreta handlingsplaner i syfte att uppnå klimatneutrala verksamheter så fort som möjligt med sikte på 2030. Det förutsätter omställning och beteendeförändringar inom områden som fastighetsförvaltning, resor, inköp med mera.

Prästlönetillgångarna svarar på uppmaningarna genom att integrera målen i Svenska kyrkans färdplan för klimatet och Luleå stifts hållbarhetsstrategi i sin verksamhetsplanering.

Luleå stifts rekommendation

Under 2023 skickades färdplanen på remiss till stiftet, i Luleå stifts remissvar föreslogs 7 nya mål att införas i färdplanens 8 kapitel som berör PLT. Kyrkostyrelsen valde dock att inte följa Luleå stifts rekommendation.

Målen som föreslogs var att till och med 2027 ska:

10. Inbindningen av CO₂ i stående skog, alltså tillväxten av biomassa i levande träd, överstiga det uttag och naturliga avgångar som sker.

11. Prästlönetillgångarnas skogsskötsel förändras så att större del av CO₂ inbindningen sker till sådana trädindivider som efter skörd blir till långlivade produkter, eftersom det är tillväxten hos enskilda trädindivider samt användningen av de uttagna individerna som styr klimatnyttan. Detta görs genom att arealen ungskogsröjning ökas med 10 %.

12. Prästlönetillgångarna prioritera volymtillväxt (CO₂ inlagring) framför ekonomisk avkastning genom att låta skogen bli äldre än vad som är ekonomiskt optimalt, så att medelåldern för avvercade bestånd i snitt överstiger lägsta tillåtna ålder för avverkning med 10 år.

13. En omställning av prästlönetillgångarnas skogsbruk görs så att en ökande andel av skogen brukas med hyggesfria metoder.

14. Svenska kyrkan uppfylla sin del i Sveriges åtaganden för biologisk mångfald inom FN:s Mångfaldskonvention, genom att utarbeta en plan för biologisk mångfald inom förvaltning av skog och mark, och påbörja arbetet för att i denna verksamhet bidra till förverkligande av konventionens mål.

15. En plan för återvätning av utdikad mark vara framtagen, med angivande av lämpliga prioriterade marker, och arbetet med återvätning av de högst prioriterade markerna ha påbörjats.

16. Alla kvarvarande naturskogar som Svenska kyrkan förvaltar ha getts ett långsiktigt skydd.

Svenska kyrkans färdplan för klimatet – etapp två

Färdplanen antogs av kyrkostyrelsen 2019 med tre övergripande effektmål, där ett av dem är att uppnå klimatneutralitet inom hela organisationen. De två andra effektmålen handlar om att arbeta med värderingsförändringar och att bidra till klimaträttvisa.

”
Målet
bör vara att
cirka 20 hektar
lämplig mark
identifieras

färdplanen finns delmål inom områden såsom kyrkans uppdrag och konsumtion och här finns också mål för jord, skog och mark. Färdplanen ska uppfyllas under tre etapper till år 2030 med nya delmål i varje etapp. Den första etappen varde mellan 2020–2023, etapp två startade i januari 2024 och ska pågå till december 2027, därför har nya delmål tagits fram till samtliga områden. Se de beslutade målen för prästlönetillgångarna i faktarutan på föregående sida. PLT i Luleå stift beaktar och arbetar med samtliga relevanta mål i den löpande verksamheten, som exempelvis utvecklingsarbetet runt hyggesfria metoder, markrenden till solparker och den införda FSC® certifieringen.

Luleå stift vill ta färdplanen ett steg längre

De uppdaterade delmålen till färdplanens fas två utarbetades inom ENSO (egendomsnämndernas samarbetsorgan) och ingick i promemorian "Svenska kyrkans färdplan för klimatet etapp 2" som i december 2022 gick på remiss till samtliga stift från den natio-

nella kyrkostyrelsen. I Luleå stifts remissvar som gavs i mars 2023 ingick ett förslag om ytterligare mål än de föreslagna inom skog och mark. Den nationella kyrkostyrelsen valde att inte bejaka de föreslagna målen, men prästlönetillgångarna i Luleå stift ser dessa delmål som en naturlig del i den löpande förvaltningen och beaktas i verksamhetsplaneringen. De av Luleå stift föreslagna målen ses i faktarutan intill.

Hållbarhetsstrategi

Luleå stifts hållbarhetsstrategi handlar om stiftskansliets hållbarhetsarbete, om prästlönetillgångarna och det stöd stiftet vill ge till församlingar och pastorat i hållbarhetsfrågor. När det gäller prästlönetillgångarna så finns det i strategin mål kopplat till kapitalförvaltning, klimat och biologisk mångfald och kopplar delvis an till målen i Svenska kyrkans färdplan för klimatet. Inom arbetet framöver med måluppfyllelse i hållbarhetsstrategin kan särskilt nämnas:

Mål 2022–2025

Biologisk mångfald: Genomföra ett arbete med att analysera befintliga mark och skogsområden som frivilligt avsatts, och potentiella nya områden för frivillig avsättning. Detta i syfte att säkerställa att områden med höga naturvärden och/eller biologisk mångfald sparas. En särskild satsning görs för att synliggöra minst fem av dessa områden.

Kapitalförvaltning: Kartlägg och analysera strategiska, taktiska och operativa konsekvenser av certifiering enligt FSC® i syfte att ansluta prästlönetillgångarna till certifieringssystemet.

Klimat: Vid målperiodens slut ska det finnas produktion eller planerad produktion av solenergi på prästlönetillgångarnas mark. Målet bör vara att cirka 20 hektar lämplig mark identifieras, vilket skulle leda till en produktionskapacitet på cirka 10 GWh per år.

Inriktning för verksamheten

Under de senaste åren har intresset för hållbarhetsfrågor kopplat till skogsbruket ökat markant. Skogen och dess produkter är en viktig komponent i det omställningsarbete som Sverige står inför. För framtida generationer är ett ansvarsfullt och produktivt skogsbruk en förutsättning med dagens kunskapsläge. En samsyn finns om att skogen är viktig för omställning till ett hållbart samhälle. Frågan om hur skogen ska nyttjas för denna omställning är dock föremål för en omfattande debatt.

Prästlönetillgångarna i Luleå stift har under en lång period haft en viktig strategisk avvikelse jämfört med de stora statliga och privata skogsägande bolagen. Denna skillnad leder förenklat till att avverkning av skog sker vid en högre ålder mot vad som är den lägsta tillåtna. PLT har identifierat det som en tillgång i klimatarbetet då kollagret blir högre med produktiva skogar i

höga åldrar. Under de senaste åren har PLT avtalat om skötsel med ett företag som har som affärsidé att

certifiera och sälja kolkrediter som uppstår genom att en skogsägare väljer att förlänga omloppstiden jämfört med medelskogsägaren i regionen. Avtalen ger en liten ekonomisk kompensation för markägaren i utgångsläget men kan generera större intäkter i framtiden beroende på hur många certifierade kolkrediter som skötseln genererar samt kolkrediternas pris vid försäljning. Detta affärsområde är fortsatt intressant att följa och ger också bekräftelse av värdet av den försiktiga strategi PLT tillämpat under åren.

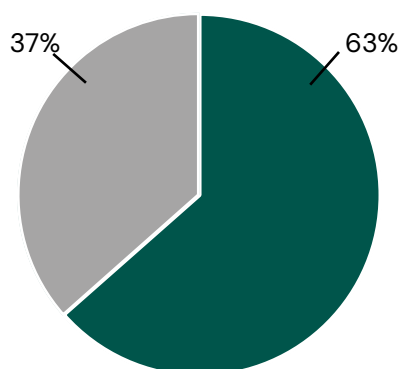
PLT:s avkastningskrav är relativt moderata men skapar mervärden i skogen, så som ökad biologisk mångfald, högre kolförråd och välskötta produktionsskogar med längre omloppstider än lagkravet. Samtidigt finns även relativt stora arealer orörda skogar – som tillsammans blir en variation av skogsmark där alla som vistas

i skog och mark förhoppningsvis kan finna sina favoriter. Kanske kan Prästlönetillgångarna i Luleå stifts skogsbruk med längre omloppstider bli ett föredöme för andra skogsägare?

Fokus för den löpande skogsförvaltningen är bland annat att uppdatera skogsbruksplaner efter nya inventeringar, naturvärdesbedömningar eller fjärranalysdata.

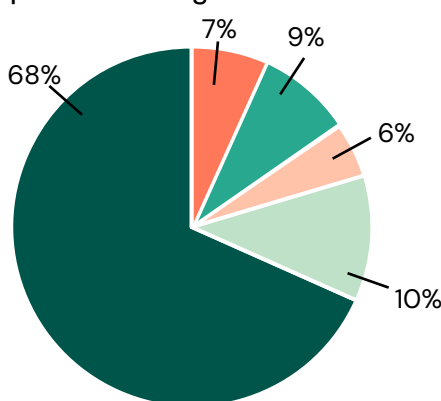
Den skogvaktartjänst som inrättats under 2023 kommer bidra till att intensifiera arbetet med att identifiera och åtgärda områden som kräver skogsskötsel med en högre nivå av hänsyn, till exempel rennärning, sociala värden/tätortsna skogar. Under 2025 kommer mer tid än planerat av tjänsten att åtgå till samplanering med rennärningen då den nya FSC® certifieringen kräver stora personella resurser, under 2026 kommer förhoppningsvis mer tid kunna läggas på hyggesfritt skogsbruk i olika områden. Dessa insatser kommer sammantaget leda till att successivt öka arealen skogar skötta med

Totala markinnehav
63 000 hektar fördelas:

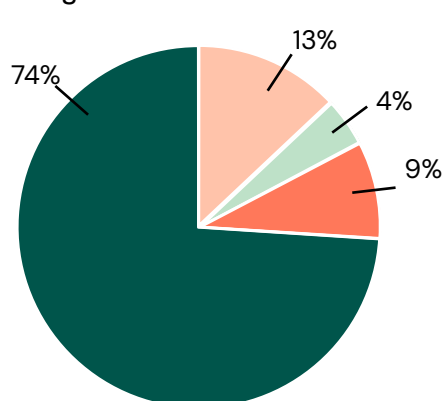
- Produktiv skogsmark
– 40 000 hektar, 63%
- Ej produktiv skogsmark
– 23 000 hektar, 37%

Av 40 000 hektar
produktiv skogsmark är:

- Produktiv skogsmark: NO/NS* – 3 600 hektar, 9%
- Produktiv skogsmark: avsatt* – 2 700 hektar, 7%
- Produktiv skogsmark: naturreservat – 2 500 hektar, 6%
- Produktiv skogsmark: detaljhänsyn – 4 150 hektar, 10%
- Produktiv skogsmark: kvar att bruka – 27 200 hektar, 68%

23 000 hektar ej produktiv
skogsmark består av:

- Exploaterat, väg, kraftledning
– 1 000 hektar, 4%
- Vatten som sjö, bäck, älv
– 2 100 hektar, 9%
- Skoglig impediment*
– 17 000 hektar, 74%
- Övrigt som strand, äng
– 2 900 hektar, 13%

hyggesfria metoder. Planering för att etablera ett större demonstrationsområde med olika hyggesfria metoder fortskrider men har pausats på grund av arbetsbelastning och problem med en bro som inte tål tunga transporter. Demonstrationsområdet planeras för att skaffa erfarenheter samt att skapa utökad kunskap/förståelse för utmaningarna kopplat till att använda de olika hyggesfria metoderna.

Det finns områden med sedan tidigare kända men obekräftade naturvärden. Förutom att i det löpande arbetet identifiera förändringar som behöver göras med anledning av nya naturvärdesbedömningar är målsättningen att också dessa kända områden under året skall inventeras. Resultatet av denna inventering bedöms bli att många klassas om och tillförs de avsatta arealerna.

Under 2024 ökade arealen skogsmark som avsatts för naturvårdsändamål från 8 procent till 9 procent under 2025 ska denna siffra öka till 12 procent enligt verksamhetsplanen för 2025. Beroende på skogsutredningens behandling i de styrande organen kan kraven ytterligare komma att höjas under de följande åren, med nuvarande direktiv och lagstiftning är bedömningen att andelen avsättningar kommer öka i storleksordningen 1 procent per år under ett antal år.

PLT har under lång tid samarbetat med länsstyrelserna i de båda länen angående områden som kan

vara intressanta för formellt statligt skydd. Samarbetet har utvecklats från att vara en envägskommunikation där länsstyrelserna primärt vände sig till PLT då de identifierat objekt där de vill utreda skydd, till att idag vara en tvåvägskommunikation. När PLT identifierar större sammanhängande områden som passar in i den plan för grön infrastruktur som länsstyrelserna har eller som kan bära sina naturvärden på egen hand överlämnar PLT det underlaget till respektive länsstyrelse.

Vi hoppas också under perioden inleda en större återvätningsåtgärd i samarbete med länsstyrelsen i Norrbotten, återvätningen i detta fall görs med förhoppningen om att den biologiska mångfalden ska återhämta sig efter dikningen på 80-talet. Klimatnyttan av åtgärden är mer osäker då det handlar om näringsfattig myrmark. Beroende på utfallet av den ökade avsättningen av produktiv skogsmark och eventuella nya nationella regleringar kommer nya beräkningar av tillgängliga avverkningar vara nödvändiga. Detta kan leda till förändringar av framtida avkastning från skogsbruket.

Kommunikation och samplanering

Det ökade intresset för klimatpåverkan, hållbart skogsbruk och bevarande av biologisk mångfald skapar ett behov av utökad kommunikation och transparens. Genom tydligare kommunikation kan

en gemensam förståelse skapas. Utvecklingsmöjligheter finns för både digital kommunikation och trycksaker som styrdokument, årsredovisning med mera.

I skogsutredningen finns också förslag om utökad kommunikation och inhämtande av synpunkter från församlingar, här kan beslut leda till förändrade arbetssätt och utökade arbetsuppgifter för medarbetarna inom PLT.

I takt med det ökade intresset uppstår också behovet av att förbättra förutsättningarna för en god dialog. Ett generellt fokus är att säkerställa god kommunikation till olika intressenter i samband med exempelvis avverkning och andra åtgärder kopplat till skogsbruket.

Genom att främja dialog, samplanering och kunskapsutbyte utvecklas skogsbruket för att möta dagens och framtidens utmaningar, samtidigt som en hållbar användning av skog som resurs säkerställs. På all skogsmark som förvaltas av prästlönetillgångarna i Luleå stift finns renskötselrätt, vilket innebär att samebyar får använda mark och vatten till underhåll för sina renar. Dialog och samråd med samebyar har pågått under många år och inom FSC® certifieringen formaliseras detta i något som kallas för samplanering där större krav ställs på båda parter förberedelser och dialog. För att vårda och vidareutveckla dagens goda relationer kommer samplanering med samebyarna

*Cirkeldiagrammen

Produktiv skogsmark NO/NS: i certifieringssammanhang rapporterad avsatt areal.

Produktiv skogsmark avsatt: övriga avsättningar naturvård, social hänsyn, andliga värden.

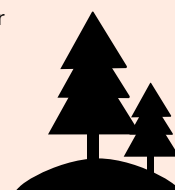
Skogliga impediment: skogsmark som producerar mindre än 1 kubikmeter virke per hektar och år.

Skogscertifiering

Sedan 2002 är prästlönetillgångarna i Luleå stift certifierad enligt PEFC (2012-SKM-PEFC-49). År 2024 erhöles även certifikat för FSC® (DNV-FM/COC-000046-R), 2025 är det första året då båda certifieringarna tillämpas fullt ut och under 2026 kommer förhoppningsvis de nya arbetsmomenten vara en naturlig del i förvaltningen.

Skogscertifiering handlar om att ställa långtgående krav på ekonomiskt skogsbruk, naturvårdsåtgärder och socialt ansvar i skogsbruket. FSC® och PEFC är två av de mest erkända miljöcertifieringssystemen för skogsbruk över hela världen. De är båda oberoende organisationer som syftar till att främja hållbart skogsbruk och bevara skogens biologiska mångfald och produktion av förnyelsebar råvara på lång sikt.

FSC står för Forest Stewardship Council. PEFC står för programme for the Endorsement of Forest Certification.

fortsatt vara ett viktigt inslag i arbetet under 2026 och åren framöver.

Med avstamp i miljökonferensen i Rio de Janeiro 1992 togs ett initiativ från det dåvarande initiativet Kyrkans miljövern om att ordna en reservatsstafett mellan Svenska kyrkans 13 stift.

Luleå stift har under åren efter det inrättat fem kyrkreservat. Skogen i reservaten innehåller olika naturtyper av skiftande karaktär men som vart och ett uppvisar en intressant miljö. Det pågår förberedelser för att föreslå inrättande av ytterligare fem kyrkreservat. I detta arbete ingår också att synliggöra alla reservat med hjälp av skyltning samt att presentera dem på stiftets hemsida. På detta sätt kan de göras mer tillgängliga för fler människor.

Anställning av certifieringsansvarig som är en delad tjänst mellan PLT i Luleå stift och PLT i Härnösands stift är en resursförstärkning som förhoppningsvis kommer leda till en strukturerad hantering av certifieringsfrågor under 2026 och avlasta skogvaktarnas arbetssituation som förändras löpande och kräver mer fältarbete och planering för varje år.

Utveckling och dialog

Dialog med myndigheter och respekt för myndighetsbeslut är en självklarhet för förvaltningen av PLT i Luleå stift. Att välja att ta en

diskussion med en myndighet om ett myndighetsbeslut kan i detta sammanhang vara en viktig åtgärd i syfte att förstå/klarlägga motivet bakom det aktuella beslutet och därmed öka förståelsen för myndighetens tolkning och tillämpning av aktuellt regelverk. Att, när det bedöms ändamålsenligt eller nödvändigt, begära en prövning av ett beslut i enlighet med gällande regelverk bör därför inte ses som en konflikt med en myndighet utan som ett naturligt sätt att utveckla ömsesidig förståelse i vissa frågor.

Utbildning

Prästlönetillgångarnas medarbetare behöver regelbunden utbildning då forskning, regelverk och metoder ständigt utvecklas. Då verksamheten nu verkar i enlighet med två certifieringar kan relevanta utbildningsinsatser också bli aktuella. I det fokus som nu riktas mot artskydd blir Skogsstyrelsen en viktig utbildningsaktör med sin artvisa vägledning och fortbildning.

Skog och markinnehav

Den största tillgången är markinnehavet på totalt cirka 63 000 hektar (ha) varav ungefär 40 000 ha är produktiv skogsmark.

Virkesvolymen på den areal som länsstyrelserna är intresserade att bilda naturreservat av är cirka 231 000 m³sk motsvarande ett vir-

kesvärde om 92 000 000 kr (260 000 000) vid ett virkespris om 400kr/ m³sk. Under 2023 tecknades avtal med Naturvårdsverket om ett större naturreservat i Vittangi, avtalet är ett intrångsavtal och omfattar cirka 5 600 ha varav ungefär 1 900 ha produktiv skogsmark. Denna mark ägs fortfarande av PLT men är strikt skyddad. Minskningen av volymen och värdet beror på att Vittangireservatet nu är intrångsersatt.

På den brukade arealen föröyringsavverkas cirka 200–250 ha årligen vilket motsvarar 0,3–0,4 procent av totalarealen och cirka 0,7 procent av den brukade produktiva arealen. Om denna intensitet i skogsbruket bibehålls över tid innebär det en omloppstid på cirka 140 år i genomsnitt. Även vid föröyringsavverkning lämnas hänsyn i form av trädgrupper, hänsynskrävande biotoper med mera. Omfattning är enligt den uppföljning som görs av extern aktör cirka 10–15 procent av arealen. Detta innebär att årligen tillkommer 20–38 ha i hänsynsareal, och efter en omloppstid skulle det innebära att ytterligare 10–15 procent av den brukade arealen eller 3 300–5 000 ha avsatts som hänsyn.

Barnkonsekvensanalys

Prästlönetillgångarna förvaltar både natur- och kulturella värden tillsammans med uppdraget att bidra till ekonomiska förutsättningar för församlingar och stift att utöva verksamhet i enlighet med Svenska kyrkans uppdrag.

Att bruka, inte förbruka

I förvaltningen av prästlönetillgångarna är det centralt att arbetet fokuserar på både nuvarande, och med kommande generationer i åtanke. I detta ingår att arbeta med hur dagens skogsbruk bidrar till klimatnytta samt till en biologisk mångfald som bär även i framtiden. Detta innebär att hantera ett flertal intressekonflikter som kom-

Markareal

Prästlönetillgångarna i Luleå stift förvaltar jord, skog och fonder. I Norrbotten och Västerbotten omfattar det om cirka 0,5 procent av den totala markarealen. I hela Sverige omfattar tillgångarna 1,3 procent av Sveriges landareal.

Beredskap

En del i PLT:s arbete är att vara förberedd och ha beredskap för olika scenarier som kan påverka skog och mark, exempelvis översvämning och höga flöden, skogsbränder, väder och vind. På senare år har det krävts en högre beredskap inför torka och skogsbränder under sommarmånaderna.

mer med svåra avvägningar mellan värdet vi skapar idag – och värdet vi skapar framåt. Vi kan inte sitta nöjda, utan behöver ständigt sträva framåt, och ha i åtanke att marken och skogen inte är vår – utan att vi förvaltar den till kommande generationer. Insatser inom upplåtelser av mark för samhällsviktiga ändamål – som exempelvis för etablering av vind och solkraft är en viktig del i det gemensamma arbetet mot fossilfrihet och kommer att bidra till tillgång på förnybar el under lång tid framöver. Även andra former av upplåtelse av mark – som bostadsbyggnad och etablering av näringsliv är positiv för social välfärd och samhällets framtid. Tillgänglig skog och natur för rekreation och exempelvis fiske är viktig för både unga och äldre. Inte minst i tider där den existentiella hälsan ständigt utmanas. Prästlönetillgångarna ser även

över möjligheten att tillgängliggöra för allmänheten de tidigare skapade kyrkreservaten – som tillsammans med andra skogsområden som skolskogar och liknande projekt ökar möjligheten att barn kan tillgodogöra sig utbildning och lära sig om vikten av samspel mellan människa och natur.

Mer än skog och mark

Det är viktigt att uppmärksamma att det inom prästlönetillgångarna sker en uppbyggnad av kapital kopplat till traditionell kapitalförvaltning, dvs investeringar i aktie- och räntefonder. Inom denna förvaltning tillkommer perspektiv som rör konsumtion, internationell handel och mänskliga rättigheter. Ett centralt perspektiv är just frågan om barn- och ungas välfärd, särskilt i länder med svag lagstiftning runt mänskliga rättigheter och miljö. Genom att investera i

tillgångar som den nationella nivån kvalitetssäkrar är ambitionen att kunna väga avkastning och hållbar utveckling på ett sätt som gynnar både dagens generationer och framtiden.

Att väga beslut i en tid av utmaningar

Sammantaget är bedömningen att den planerade verksamheten är avvägd i relation till barn- och unga vuxna. Samt att det finns ett särskilt fokus på att tillgängliggöra verksamheten till förmån för barn och unga och att avvägningen mellan dagens och framtida generationer sker utifrån såväl kyrkans grundläggande värderingar, men även lagar och förordningar och en vilja att utifrån gällande kunskapsläge fatta balanserade beslut i en tid av stora utmaningar och intresseavvägningar.

Tall med hänglav på slåttermysen och naturreservatet Vasikkavuoma, Pajala.

Foto: Emma Berkman/Luleå stift

Ordlista

Andelsägande församlingar	Församlingar som äger rätt till en fastställd andel av utdelningen från prästlönetillgångarna.
Arronderingsförbättring	Term för att beskriva processen med att omorganisera och förbättra skogsskiftens/fastigheters form, storlek och läge för att göra de mer funktionella, effektiva eller ekonomiskt lönsamma.
Biologisk mångfald	Biologisk mångfald i skog och skogsmark kan definieras enligt miljökvalitetsmålet "Levande skogar"–där "skogens och skogsmarkens värde för biologisk produktion skyddas, samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras samt kulturmiljövärden och sociala värden värnas."
Biskopsbrev	Svenska kyrkans biskopar utgör tillsammans biskopsmötet och en av biskopsmötets uppgifter är att gemensamt författa biskopsbrev som berör viktiga ämnen som klimatet, diakoni och tystnadsplikten. Biskopsbreven fungerar som stöd och inspiration till präster, diakoner och församlingar. De kan samtidigt också vara riktade till allmänheten.
Detaljhänsyn	Områden som undantas avverkning vid detaljplanering av en avverkning, kan vara kantzon mot vattendrag, mindre hänsynskrävande biotoper eller grova enstaka träd.
Frivilliga avsättningar	Att frivilligt avsätta eller reservera en del av sin mark och därigenom bidra till bevarande av naturvärden och ekologisk mångfald utan att det krävs lagstiftning eller statlig inblandning.
FSC-certifiering	Ett skogscertifieringssystem som används för att bedöma och godkänna skogsbruk enligt miljömässiga, sociala och ekonomiska kriterier. FSC står för Forest Stewardship Councils.
Föryngringsavverkning	Föryngringsavverkning innebär att du avverkar träden i ett äldre bestånd och därmed ger plats för en ny generation skog. På skogsmark finns skyldighet enligt skogsvårdslagen att efter avverkning få en säkerställd föryngring inom en viss tid.
Hyggesfritt skogsbruk	Innebär att skogen sköts så att marken alltid är trädbevuxen utan att det uppstår några större kalhuggna ytor
Intrångsersatta naturreservat	Ersättning som betalas till en markägare för att kompensera för intrånget på dennes mark eller fastighet. Intrånget kan vara av olika slag, anläggning av ledningar, genomfart för vägar eller avsätts som naturreservat. PLT äger alltså fortfarande marken eller del av mark som blir naturreservat.
Klimatnytta	Syftar på de positiva effekter eller fördelar som uppnås genom att vidta åtgärder eller investeringar för att minska klimatförändringar.
Kyrkoreservat	En skyddsform för natur- eller kulturobjekt på mark som Svenska kyrkan äger. Det är ett frivilligt åtagande och upprättandet av kyrkoreservat är kyrkans sätt att lyfta fram vikten av att bevara värdefulla naturtyper och skydda den biologiska mångfalden. Det som skiljer kyrkoreservaten från andra frivilligt avsatta områden är att de är särskilt intressanta och unika samt lättillgängliga för besökare.
Lång trädkontinuitet/ Kontinuitetsskog	En skog som under senare tid inte varit kalavverkad, utan skogen har varit kontinuerligt trädbevuxen utan väsentliga trädslagsbyten.
Målbilder för god miljöhänsyn	År myndigheternas tolkning av skogspolitiken, det vill säga skogsvårdslagens övergripande mål kring produktion och miljö samt det svenska miljömålet Levande Skogar. De företag som arbetar inom skogssektorn får lämna synpunkter på och förslag till sektorsmål och förväntas att följa de mål som beslutas utifrån sina möjligheter.
Naturskogar	Även kallade orörda skogar eller naturliga skogar, är skogar som inte har påverkats av betydande mänsklig påverkan eller exploatering.
Naturvärdesbedömning	Syftet med en naturvärdesbedömning är att identifiera områdets förutsättningar och värde biologisk mångfald.
Nyckelbiotoper	Områden inom skogslandskapet som har en särskilt stor betydelse för den biologiska mångfalden och som behöver bevaras och skyddas. Kan exempelvis vara områden med ovanliga naturtyper, äldre skogar med grova träd och mycket död ved, eller områden som specifika arter är beroende av för sin överlevnad.
Onoterade innehav	Hänvisar till ägarandelar eller tillgångar som inte är listade på någon offentlig börs eller handlas på en reglerad marknad.
PEFC-certifiering	Ett skogscertifieringssystem med syfte att främja hållbart skogsbruk genom att ta hänsyn till miljömässiga, sociala och ekonomiska aspekter av skogsbruket. PEFC står för Programme for the Endorsement of Forest Certification.
Produktiv skogsmark	Mark där skogen tillväxer med minst 1 skogskubikmeter per hektar och år i snitt under en omloppstid.
Reservatsbildning	Även kallat skogsreservatsbildning, syftar på processen att skapa speciella områden som är avsatta för bevarande av biologisk mångfald och skydd av naturliga livsmiljöer. Vissa områden är avsedda att förbli i stort sett orörda eller få en minimal påverkan av mänsklig aktivitet för att skydda sina naturliga ekosystem och de arter som bor där. Medan andra naturreservat kräver intensiv skötsel för att bibehålla sina naturvärden.
Skogligt impediment	Skogsmark som producerar mindre än 1 kubikmeter virke per hektar och år.

Prästlönetillgångarna i Luleå stift

Belopp i tkr.

	Bokslut 2024	Budget 2025	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028
Rörelsens intäkter					
Jord och Skog	31 231	26 700	27 925	28 000	28 500
Stiftets Hus	5 625	5 100	5 400	5 500	5 600
Resultat vid avyttring av plf	3 995	3 000	3 000	3 000	3 000
Prästlönefond	3 034	2 000	3 000	3 500	4 000
Summa rörelsens intäkter	43 885	36 800	39 325	40 000	41 100
Rörelsens kostnader					
Kostnader för varor, mtrl, inköpta tjänster	-2 876	-7 700	-5 450	-5 500	-5 550
Kostnader för inhyrt personal	-5 061	-4 500	-5 840	-5 800	-5 850
Naturvård skötsel	-500	-500	-500	-750	-1 000
Övriga externa kostnader	-5 171	-1 700	-3 700	-3 700	-3 700
Avskrivningar	-2 182	-2 200	-2 200	-2 200	-2 200
Summa rörelsens kostnader	-15 790	-16 600	-17 690	-17 950	-18 300
Rörelseresultat	28 095	20 200	21 635	22 050	22 800
Resultat från finansiella investeringar	2 171	1 000	100	100	100
Resultat efter finansiella poster	30 266	21 200	21 735	22 150	22 900
Bokslutdispositioner	-133	1 000	0	0	0
Skatt på årets resultat	-2 018	-750	-1 000	-1 000	-1 000
Årets resultat	28 115	21 450	20 735	21 150	21 900
Värdesäkring enl KO 46:11	-1 039	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Omföring realisationsresultat PLF enligt KO 46:10	-3 995	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
Omföring övrigt enligt KO 46:10	-2 066	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Årets disponibla resultat	21 015	15 950	15 235	15 650	16 400
Vinstdisposition					
Balanserad vinst från föregående år	14 075	13 284	22 500	23 735	25 385
Tillkommande disponibelt för utdelning	21 015	15 950	15 235	15 650	16 400
Utdelning till församlingar/pastorat	-7 000	-7 000	-7 000	-7 000	-7 000
Särskild utjämningsavgift till nationell nivå	-7 000	-7 000	-7 000	-7 000	-7 000
Överförs till ny räkning	21 090	15 234	23 735	25 385	27 785

[illegible]

Plan för verksamhet och ekonomi 2026–2028

Prästlönetillgångarna i Luleå stift

Bidrar till Svenska kyrkans förkunnelse

Prästlönetillgångarnas syfte är att skapa ekonomiska förutsättningar för Svenska kyrkans förkunnelse. De tillgångar (jord, skog och fonder) som Luleå stift förvaltar bidrar till en bred verksamhet i alla församlingar i stiftet. Det kan till exempel handla om gudstjänster, diakoni, kyrkans barnverksamhet, mötesplatser och körer.

**Svenska
kyrkan**

Luleå
stift